

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana,
Njeh đi khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihiciziscej w Budyschinje a je tam sa štwórtlětnu pschědplatu 40 np. dostacž.

13. njedžela po swjatej Trojizy.

Romsk. 7, 18—25.

Sa wěm, so we mni, to je w mojim cžěle, njebhdli nicžo dobreho. Pschetož tu wolu ja derje mam, ale so bhch dokonjał to, šchtož je dobre, to ja njenamałam. Pschetož ja njeczinju to dobre, kotrež chzu, ale to šle ja cžinju, kotrež ja nochzu. A dokelž pak, šchtož ja nochzu, cžinju, dha ja nětk to njeczinju, ale tón hrěch, kotryž we mni bhdl. Namalałam teho dla, hbdž ja chzu to dobre cžinicž, po tym šakonju, so to šle pschi mni wišy. Sa wschał mam spodobanje na Božim šakonju po snuts-
kownym cžłowjeku; widžu pak druhi šakon w šwójich stawach, kotryž so pschecžimi šakonje w mojej myšli a jima mje pod hrěchow šakon, kotryž je w mojih stawach. Sa hubjeny cžłowjek! Šchto chze mje wumóz s teho cžěla teje šmjercže? Sa džakuju so Bohu psches, Sesom Šhrysta, nascheho Šnješa.

„Sa hubjeny cžłowjek!“ Šak husto tola tale škoržba t naschemu wuchej kłinczi! Pschi šchorožu je domach a da šhoremu šdychowacž: Sa hubjeny cžłowjek! Pschi rowach wona šteji a da žiwnym so horžo wobškoržowacž: Sa hubjeny cžłowjek! Š burom w hubjenych žnjach psches pola dže, s nusu a štarosčžu hromadže do šhěžnych durjow kłapa, se šynami a džowkami, kiž šu so kaž šhubjeny šyn w šczenju w njeměrje wot nana a maczerje džělili, se štaršiškeho domu do zušby cžehnje. Šaj, šchto šnaje mjena, šchto liczi cžrjódny tuch, kiž špróznj a wobcžěženi psches žiwjenje šhodža, psches nahle hory a hluboke doły, s wulkej cžezu na šhribjecže a se šdychowanjom na hubomaj: Sa hubjeny cžłowjek!

Tež japoschtoł Šawoł je něhdy w tejsle wulkej cžrjódže pucžował a je spěw wo hubjenstwoje šobu spěwał. A šchtož šebi ras cžaš wosmje, wo jeho žiwjenju w japoschtołskich škutkach cžitacž, bóršy pytnje, so je japoschtoł wschu pschicžinu měl, tak škoržicž. Cžaš žiwjenja je toł w šwójim cžěle měl, bu cžwilowany wot cžěžkeje šhorosče. Štarosče wo wschědny šhlěb, wo zyrodu a cžělnu potrebu njeje ženje wotbył. Na šwójich pucžowanjach bē hlědny a lacžny, njeje husto wječor hišcže wjedžał, hđe móže w nozy šwoju špróznu hlówu položicž. A njepschecželstwo šobucžłowjekow, Židow kaž Šrichow, kiž jeho jeho Šnješa a mištra dla hidžachu, pschescžehachu, bijachu a do jašwa pschinješechu, tele njepschecželstwo da jemu wulki džěl hubjenstwa woptacž. Ale špodžiwnje, wo tym japoschtoł w naschim tekšče njekorži. Moje hubjenstwo, wón praji, wjele bóle w tym wobšteji: „Wolu ja drje mam, ale so bhch dokonjał to, šchtož je dobre, to ja njenamałam. Pschetož to dobre ja njeczinju, kotrež chzu, ale to šle ja cžinju, kotrež ja nochzu.“ To je najwjetšche hubjenstwo, kotrež japoschtoł šnaje: hubjenstwo dušche. Wšchitko druhe: cžwile, kotrež jemu jeho njepschecželjo nacžinjachu, štarosče, kotrež šhudoba na njeho pschinješe, bolosče, kotrež w šhorym cžěle šacžumasche, to šu wěžy, kotrež Boža njewušlědžena, ale wěšče dobra a huadna wola jemu wot wonka pschipóšla. Ale jene jeho nješbožowneho a hubjeneho šcžini, něšchto, na cžimž ma wón šamlutki winu: pošnacže, so je wotrocžł, šwój šamšny wotrocžł.

Šmy tež my hižom něšchto wo tymle hubjenstwoje

na ſebi pytnyli? Šchtóž by ſebi raš w czichej hodzinzy wo ſwojim ſmyſhlenju, ſwojich rěczach a ſtutkach rachowanje dat, tón by ſroſymil, cžeho dla nam cžlowjekam taſ huſto w žiwjenju prawa wjeſełoſcž, prawe ſpodobanje, prawy měr pobrachuje. Nam ſo dže kaž japoſchtolej. Dwě mozy ſo ſtajnje w naſchim ſnutſkownym wo knježſtwe bėdžitej a nam ſwoje kaſnje pſchedpſchetej: dobre a ſle, bohabojoſcž a hrěch rěkatej. To dobre čžemy, ale najhuſcžiſcho nječžinimy. To ſle hidžimy, a jo tola huſto cžinimy. To naſ w ſnutſkownym ſmjercž njeſbožownych a hubjenych cžini, to je najhuſcžiſcho tež žórko wſcheho ſwonkowneho njeſboža a hubjenſtwa w naſchim žiwjenju. Abo njeby temu taſ bylo? Wopomń wopitža! Někotryžkuli je drje, cžwilowany wot ſwojeho ſwėdomnja, w dobrej hodzinje ſwojeho žiwjenja ſebi hižom ſlubit: Dyrbju hinaſchi cžlowjek bycž! A tola woſta wſchitko pſchi ſtarym. Kaſ huſto ſebi pſchedebjerjemy, mėrniſchi, ſpokojniſchi, luboſcžiwniſchi bycž. A tola ſuano hižom bližſcha hodžina wſchitke naſche dobre pſchedewſacžza powali. Dyrbju hiſcžcže dale rěczecž wo dobrej woli, pilni a ſpravni, ſwėrni a wėrni bycž? Šchtó čžze licžicž, kaſ huſto na wjeſele: Ja čžzu! pſchińdže njeſbožowne: Ja njemóžu!? O my hubjeni cžlowjekajo!

A k temu hiſcžcže něſchto daſſche pſchiſtupi. W kóždej cžlowiſkej duſchi, kotraž njeje hiſcžcže zyle ſymna a morwa, bydli žedjenje po dobrym, palaze žadanje po nēcžim lėpſchim a wyſſchim a cžiſcžim. Tež Pawoł wo tym rěcži: „Ja mam ſpodobanje na Božim ſakonju po ſnutſkownym cžlowjeku.“ Šmy pſchewėdčženi wo tym, ſo by tón cžlowjek najſbožowniſchi na tymle ſwėcže žiwy byl, kiž ſamohł Bože kaſnje zyle a doſpołnje dđeržecž, taſ kaž je to naſch Šbóžnik cžinił. Tón dyrbjeſche drje najcžęžſche w ſwojim žiwjenju pſchetracž, ſchtož cžlowjeka na ſemi podėndže. A tola njemóžemy ſebi w jeho rcže tajke ſłowo, kaž pola Pawoła ſlyſchimy, myſlicž: Ja hubjeny cžlowjek! Wjele bóle ſtej jeho zyle žiwjenje a wumrjecže wupjelnjenej wot kraſneho mėra, njewurjekniteho ſboža. Čžim dlėje na njeho hladamy, cžim wjetſche žedjenje po dobrym na naſ pſchińdže, cžim ſylniſcho ſacžuwamy, kaſ daloko ſmy wot njeho ſdaleni, cžim wólſiſcho ſ Pawołom ſdychujemy: „Ja hubjeny cžlowjek! Šchtó čžze mje wumóz ſ cžėla ſmjercže?“

Japoſchtoł je wotmolwjenje na ſwoje praſchenje namakał. To nam poſledna ſada naſcheho tekſta pokaſuje: „Ja džaſuju ſo Bohu pſches Jeſom Khrysta, naſcheho Knjeſa!“ Wot tamneho dnja ſem, hdžež bėſche Nazarenli, jeho pſched wrotami Damaſkona ſapſchimuywſchi, jeho nje-puſcžkil, bu jeho ſnutſkowne žiwjenje pſchezo ſwėtliſche a pſchecželniſche, wjeſelſche a ſbožowniſche.

„Ja džaſuju ſo Bohu pſches Jeſom Khrysta, naſcheho Knjeſa!“ Wóžeſch tež ty taſ ſapėwacž? Tónle Jeſuſ, kiž je něhdy Pawoła žedjenje ſpokojil, wón je tež dženſa hiſcžcže žiwy a tež nam hiſcžcže pomha. Kunje tym, kiž pod cžiſcžom ſwojeho ſwėdomnja a roſkoru ſwojeho ſnutſkowneho žiwjenja ſdychuja, jeho ſłowo placži: „Pſchińdžcže ſem ke mni wſchitzy, kiž wy ſpróžni a wobcžezeni ſcže!“ Š biblije a ſpėwaſkich ſlyſchimy jeho wołanje: „Šchtóž ke mni pſchińdže, teho njebudu wuſtorcžicž.“ Šnano njeje ſo hiſcžcže tón abo tamny wot naſ ſ hlubiny ſwojeho hubjenſtwa pſchecžiſcžcžal na horu ſbóžneho naſhonjenja, kaž jo japoſchtoł ſnaje. Budžmy troſchtni! Šchtóžkuli ſo wo to próžuje, tón dyrbi tola junu k temu pſchińcž, ſo tež jeho ſpėw wo wumóženju taſ wótſje a wjeſele a jaſnje

ſaſlinecži kaž Pawołom: „Ja džaſuju ſo Bohu, pſches Jeſom Khrysta, naſcheho Knjeſa!“

Hamjeń.

K. we Ł.

Šswjaty nadawk kſchecžana.

(1. Tim. 6, 11.)

O Božo, daj, ſo po tebi
Ja ſ zylej duſchu žadam
A na ſwój nadawk njebjelſi
Šow njeſchetajnje hladam;
Špožcž mozy mi, ſo wutroba
Šso ſwėtnym lublam njeſpobda,
Kiž jeno duſchi ſchłodža.

Daj honicž mi ja prawdoſcžu,
To ſchat je pſchny, kraſny;
Š nim ſwoje brachi wodžeju,
Šdnyž wotewri dom kwaſny
Mi junu hnada njebjelſa
A duſcha, Khrysta njewjeſta,
Tam ſbóžne mana ſłodži.

Njech bohabojoſcž, pobožnoſcž
Mje ſwjate pucže wodži;
Daj žiwej wėrje we mni roſcž,
Twój Duch njech mi ju plodži
Wiſches hórke ſylſy poſuty,
Šdnyž k tebi wołam we nuſy:
Šmil nade mnu ſo, Božo!

A ſ wėry plomjo luboſcže
Njech k njeju horje ſapa,
Šacž dóndu k wótžnej wutrobje,
Kiž ja naſ wſchitlich kłapa.
Še ſcžetpliwocžu, cžichocžu
Tež bratram, ſotram luboſcž wſchu
Čžzu w dobrych ſtutkach ſwjecžicž.

Šaj wėra, luboſcž, nadžija,
To ſu te hwėdy jaſne,
Kiž mroł a cžėmnoſcž pſchecžiſcžcža
A ſwėtla pucže jaſne;
Šich pruhi njech mje pſchewodža,
Šdnyž junu póndu do njeja
Wiſches Khrysta krej a prawdoſcž!

K. A. Fiedlef.

Troſcht w horju.

W cžichim wobhdlenju pobožneho ratarja raš ſka natyłowaza khorocž ſurowjeſche, jeho ſ mandželſkej a ſe ſchtyrimi džecžimi na khoroložo cžiknywſchi. Dwě džecži ſurowej khorocži podležeſchetej: jeho najſtarſchi ſyn a jena holecžka, kotraž bėſche maczerina pod-pjera. Pſchi tym bė ſo pólne džėlo ſakomdžilo a poſlednja wulutowana hriwna pſchetriebała.

Toła ſkóncžuje ratač wotkhoru a ſebi pſchedewſa, přeni krocž na ſwoju rolu dóncž, kotruž taſ dołho widžal njebėſche.

Šako čžyſche nėtko ſe ſwojej žonu na polo wuńcž, hlej, dha ſo njewjedro poſbėže, a jara ſo blyſtaſche a hrimaſche, a ſylny deſcžcž padže. Duž wonaj cžakaſchtaj, doniž njewjedro nimo njebė.

Šo wocžichnjenju hrimanja a ſaſtačžu deſcžcžowanja rjekny ratač: „Njech dha nėtko džemoj! Pólna wón budže cžim luboſniſcha po taſ dołhej ſuchocže.“

Al jako nětko na polo dóndžejchtaj, hdžež běšče rož hižom kšohy dobyła, jimaj pólna wón čerstwje a lubošnje napšhecziwo stupašče, a daloko na módrnym njebyu wišachu rostorhane mróčeje, i kotrychž hiščeje bñški šapachu, a šesady čžemneho mróčeja šo w dołhich šmuhach šlónčžne pruhi bñščežujžy k semi dele žolmjachu. Młode kšohy a štwjelza, wot pacžetkojtych trjepkow počžežene, pať šwoje hłojčki pokhilowachu, a trawa běšče i noweť mlódnosčžu šdraščžena.

Duž šapščija ratať ruky šwojeje mandželščeje a pohladať njebyu do bñščežžeho mróčeja a jašneje šwětliny, a džesče: „Ach, Šnježe, tež namaj šy ty njewjedro póškal — o daj, šo šmój tež kaž tónle žitny šahon. Mój kšodžachmój a platachmój; ach, daj namaj tež drohe šymjo roššywacz, šo mohłoj potom i wješelosčžu pschicž a šwoje šnopy noščež!“ — Tak modlesče šo ratať, jeho mandželška pať platašče a džesče: „Šamjeń! Tak budž!“ Al wobaj šo troščtowanaj domoj wróčžičhtaj.

F.

Nabožina w schuli.

(Boštracžowanje.)

b) Rošwucžowanje.

Tudy dyrby najprjedy na hižom čžinjene našpomnjenje kšutnje dopominacz, šo džěčžom ludneje schule i pschehladam i powšchitkownyhmi napohladami šlužžene njeje. Džěčžom maju šo jenotliwe, do wobšukow ščehnjene, žiwjenja-pólne wobrašy pošasowacz a w tajkich wobrašach kšarakter čžaša šačžuwacz a šrošymicž dawacz. Tež ma šo wšcho žyrkwinsko-štawišnišče rošwucžowanje do najwužšeho šwjaska i tej drugej wučžbu wo ščesčžijanstwoje pschinjescž. Biblija wěščež i w štarym a nowym testamencž wo wščech póšd- nišchich čžašach žyrkwje a wučži šjewjenja na jejnym polu šrošymjecž. Katechizmuš jako wušnacžž žyrkwje, nušuje k prasčhenju po nastacžu tajkeho wušnacža a wotmołwa na tule prasčeni wjedže šama wot šo na šludy, kotrež dyrbja potom w žyrkwinskich štawišnach, wošebje i rošwucžowanjom wo ich pschicžinach, šwoje rošymjenje namacž. Žyrkwinski kšerlusč pať je jako šjewjenje šnutškonneho žiwjenja žyrkwje tak žyle jene i jejnej štawišnu, šo šu mnošy pošphtowali, žyłu žyrkwinsku štawišnu (wošebje wot reformazije šem) na rjad žyrkwinskich kšerlusčow šwjasowacz. Tale myšl je jara rjana. Na kšždy pad je najwužšče šjenocženje trěbne. Reformazija wošebje njeje jeno wobšpěwana, ale bu na mnohich měštnach šamo wušpěwana. Duž dyrbi tež ludna schula špěwacz, hdžž šo w žyrkwinskich štawišnach rošwucžuje. Še-li schula martrarjow wutrobitoščž a šwěrnosčž we wěrje widžala, dha wona špěwa: „Še Wóh mój pschecžel ja mnje, dha ničžo njerodžu“ zc. Šsu-li wótžoj w Mizaa šwoju wěru wušnali, dha džěčži špěwaju: „Do Woha wšchitžy wěriny“ zc. Ššchi wopižanju šrijedžiwětowščeje čžemnosčže a pschescžehanja wěrjazyh, wošebje Waldenšarjow: „Ach Šnježe, wostań pola naš, něť k wječžoru šo bliži čžaš“ zc. abo: „Šdy by Wóh njebył pola naš“ zc. Ššchi ščžepowzach Šuša, Šavonarole a druhich šwědkow wěrnosčže: „Mi žiwjenje šy, Šhryščež, šmjercž je mi dohčež“ zc. abo: „Něť dobru nóz ja dawam, šty falsčny šwěčež čži“ zc. Ššched hrodowštej žyrkwju we Wittenbergu: „Něť wješelcže šo, ščesčženjo“ zc. Ššchi kšěžorowej njehnadže a jeho hroženju po Špeierskim šejmje: „Našch twjerdy hród je Wóh Šnješ šam“ zc. Šola Lutheroweho šmjertneho kšža: „Na Šhryšta rany wušnu ja“ zc. Š wušy šchmalkaldščeje wóiny: „Šdy by Wóh Šnješ nam njepomhał“ zc. abo: „Ty pomožniko, Šhryščež, šwojich džěčži“ zc. abo: „Šdžerž, Šnježe, šwoje šłowo nam“ zc. Ššchi žyrkwinskich mucženjach po Augšburgškim měrje: „Ach Šnježe, wostań pola naš“ zc. abo: „Nječ štajnje šawošanu, o Wóžo, pschi tebi“ zc. Š wušy kšžecži-

lětnje wóiny: „Špožčž, Šnježe, nam tón hnadny měr we našchim šrudnym čžašu“ zc. abo: „D šyluy Wóžo na njebyu, štań a šjew šo nam i pomožu“ zc. Ššchi bitwoje pola Lžžena tón kšerlusč, kotryž je šo Šustav Adolš je šwojim wójškom modliš: „Wóh čžyl k nam i hnadu pschistupicž“ zc. Ššchi rošpominanju njewěry, w 18. lěštotku šo roššchěrjazeje: „Ach Wóžo, hładaj i nješšekom“ zc. abo: „Žion dži, Žion dale w šwětle dži“ zc. Ššchi rošwucžowanju wo mišionštwje našcheho čžaša: „Wóh čžyl k nam i hnadu pschistupicž“ zc. abo: „Wotucžče ž: k nowemu něť žiwjenju“ zc. atd. Ššjemohł-li šo tón abo tamny kšerlusč hnydom špěwacz, dha nječ šo i najmjehšča čžita; hacž wot džěčži abo wot wučžerja, to wot teho wotwišuje, hacž tón kšerlusč w špěwarškich šteji, a — jeli-šo w nich šteji — hacž je wón džěčžom šnaty. Ššjnatate kšerlusče dyrbi wučžer pschednošchowacz.

Tole je čžinicž. Čžžu pať hiščež něščto prajicž, čžehož ma šo wučžer šminycž. Šdže poščičža šo wjazy škladnosčže dyžli w žyrkwinskej štawišnje, dušče džěčži mucžicž a šajěboječčž, je šwětkla čžemnotu a i čžemnoty šwětko čžinicž, jim najšhutnišče wušměšhecž a najšwječžišče wobidžecž! Ščto je wulšemu džělej tak mjenowaných šdžělaných ludži martrarjow wutrobitoščž we wěrje; ščto je jim ša čžaš kšchžžnyh wóynow šo wošjewjaza horžota lubošče napšhecziwo kšchžžobanemu Šbóžnikej, ščto je jim Lutherowa hrěščna štyšnosčž; ščto šu jim Špenerowe collegia pietatis, Šrankowe wušššchjenja modlitwow; ščto je jim šawoštacž pschi Wóžim šłowje a džerženje na wěrnywušnacžu! Ščto je jim to wšchitko, a kať jo woni mjenuja? Al hdžež nětko wučžer, kotryž w tajkich šjewjenjach jeno hłuposčž a pschiwěru, šłasnštwu a bójštwanje widži, džěčži psches žyrkwinsko-štawišnišče pschitwarłi wjedže, — w šajkej dušchewobštejnosčži wone šako won pschitdu! To budž Wóhu škoržene. Al Wóhu budž tež škoržene, šo šo džěčži pschi rošwucžowanju w žyrkwinskej štawišnje tak hušto i njedowěru a šidu napšhecžžo druhowěrnyh napjelnjuja. Šdžež šo to štawa, tam pschehrěščuja šo wučžerjo niž jeno napšhecžžo šwojim džěčžom, ale tež napšhecžžo šwojej šamšnej žyrkw. Tuteho hrěcha móža šo woni šminycž, bješ teho šo wěrnosčž šapřewaju. Šabludžžnych a pschescžehanych dyrbi džěčžo wobžarowacz, niž wobškoržecž. Wóh je wječžer nade wšchitkim. Nam šłušča: „Njebudžče nitomu ničžo winowacži, kšiba to, šo šo mješ šobu lubujecže.“ (Rómš. 13, 8.) — Duž maju šo tež roššnanške wučžby tyh wšchelakich žyrkwjow i wulšej roššladnosčžu rošpominacz. Do ludneje schule tónle štaw mohł rjež i žyła nješššchča; to je wěž šonfirmazijščeje wučžby. Žyrkwinska štawišna jeno te nětotre dypli podobčjuje, kotrež šo wot štawišny džělicž njedawaju. — Šlónčžnje dyrbju warnowacz, žyrkwinsko-štawišniškej hodžinje i tym jejne žohnowanje bracz, šo šo wona k šabawnej hodžinje ša džěčži čžini. Wona je kšutny, jara kšutny pschedmjet. Duž žane anekdoty. Šróžowanje, tu wěž pikantnu ščžinicž, jej lohko jejnu šwjatu pódu wošmje.

(Ššchichodnje dale.)

Šhěžor Alexander I.

Na šwojim pucžu psches Šóšku bē ruski kšěžor Alexander I. njedaloko města Šilna ras šwojemu pschewodštwu šam něščto do přědka nakhwatal. Še našdalnosčži wuhlada nětotrych ludži, kotřžž po šdacžu něščto na brjoh mačže rěčžki wlecžechu. Šon i kšwatkom i wosa wuškocži, džěšče k tym ludžom a widžesče, šo mējachu i morym čžěkom šatepjeneho čžłowjela čžinicž. Ničtš jeho njenaješče a kšždy šo džiwasče, jako šebi tón wuščł, ša čžož jeho mējachu, žadašče, šo dyrbja teho moryeho šako k žiwjenju pschijnescž pntacz. Šaj, poščičžihu jemu jeno šiwku pomož, jako šam to čžělo i wody dowucžče, jeho mokru draštu wušššewasče a jemu přědku na wutrobnje a škrónje pilnje a frucže rybowasče. Ššča jeho próža bē pať mješ tym podarmo.

Seho pschewodstwo bě jeho mješ tym dosczěhnylo, a w tym běšče tež pódla wječha Wolfonskeho a hrabje Wiedena kžězorowy přeni lašenk dr. Wjedli. Wschitzy schtrjo sjednocžichu nětk swoje prózowanja w jenajim wotpohladanju. Lašenk nałożowasche wschě přědkli swojeje wědomosće a wustojnosće; kžězor a czi drusy džeržachu cžěko a pytachu jemu ruzy šhrěcž. Tsi hodžiny běchu hižom jich prózowanja trale, jako lěkať praji, so je satepjenz bješe wschěje nadžije morwy. Kžězor nochžysche pať to hišcže wěricž, ale pschifasa, temu wotemrjetemu žilu rubacž. To so sta a hlaj, Alexander měješche to njerurjeknite wješele, krej bžecž widžecž a bóršy na to šłabe šdychnjenje šašłyschecž. Š najwjetšej radošču wuwola tón nadobny monarch: „Luby Božo, to je najšbožownišči džek mojego žiwjenja!“, pschi cžimž so jemu šylšy wješełosće po lizomaj ronjachu. Nětk buchů prózowanja podwojene, a kžězor šawjasa jemu se šwojim šamšnym rubiščkom ruku, hžezž běchu jemu žilu wotewrili. Potom da jeho pod kryw pschinješcž, derje šastaracž a dari jemu pschi woteuđenju wschě pjenješy, kelkož jich runje pschi šebi měješche, a šłubi jemu a ša jeho šwójbu dobru pensiju, kotruž bóršy na to došta.

F.

Kralowa Luisa.

(Spižak Š. Kapler, f.)

(Pokrəcəwanje.)

Tola špodžiwnje! Žesba njeběšche kralowje ničžo šeschkodžika Džek wote dnja so šylnišcha šačuwasche. Wóžesche so šnano wschitko hišcže k lěpschemu wobrocžicž. Šdnyž njebychu jeno powješče š Barlina tak šmjercž-šrudnje šlinčale! We šłownym měšče dohwarjo žalostnje šahadžachu. Šrodny dnybajchu šwoje krašnosće dacž, hušto drohe, šwjate dopomnjeňki na šbožownišche cžasny. Šnaty dohčesťki wós š Wiktoriju běchu š Bramboršich wrotow dele wsali a do Parisa pschinješli. A kóždy nowy džek nowe ponižowanja, nowu šrudobu se šobu pschinješče.

Alle tež šwětku pruhi w žiwjenju kralowskeje šwójby njepobrachowachu. Šowješcž wo šbožownym wukhodže bitwy pola Šrusko-Šylawje 7. a 8. februara lěta 1807 da nadžije wschěch pschecželow wóžneho kraja šašo trochu šbudžicž. Bě to tola přenja bitwa, w kotrejž Napoleon š dohčesťerjom njeběšche. A hišcže dwaj druhaj škutaj pruskich brónjow kralowštu šwójbu šwješeliščaj: šhwalobne wobaranje twjerdžimny Graudenž psches generala Courbiere a šmužitne šakitowanje města Šokolobrega psches Šneisenawa a Šettelbecka.

So by podawšam bliže była, so kralowa Luisa w nalěcžu lěta 1807 šašo do Šönigsberga wróczi. Ššyla wulkich mužow so tam wokoło njeje šhromadžesche, kiž běchu powołani, junu duchowni wódžerjo šwojeho luda k šwobodže bycž.

Tola nětko so wo to njejednasche, myšlicž a wěricž, ale škutkowacž. Šhorownje a šchpitale běchu se šranjenymi a šhorými pschepjelnjene, žadachu pomoc a njemóžachu tola žaneje dostacž, dokelž běchu štatne pokladnižy wschě prošdne. Duž kralowa Luisa cžrjódu nadobnych žonow wokoło šebje šhromadžesche, so by je šahorjala k rjanym škutkam lubosće ša nješbožowny wóžny kraj.

A hišcže druge wješele kralowa našloni. General Šliucher muž, kotrehož šprawného cžisteho waschnja jara wyško cžesčesche, k nej do Šönigsberga pschiuđže. Šajke woschewjenje běšche to ša Luisu, wošřjedž dwělowaznych, bojasnych, šhablaznych dwóršich mužow, kotřiž ju wobdawachu, šašo ras žyleho muža šetkacž!

Alle hižom dvě njeđželi pošdžišcho kralowa kaž se wschěch njebješ šwojemu bratrej psche: „Šdanš! Šdanš je šhubjeny a hižom wot wčera w šranzowskich rukach! W tuchle hidžennych, psche wscho žalostnych rukach!“

A š nowa jena šrudna powješcž po drugej pschiuđže. 14. junija

běšche Napoleon šjednocžene prusko-ruske wójško pola Šriedlanda dospołnje šbil a do Šönigsberga šačahnył. Škralowšta šwójba dnyrbješche do Šmemela cžěfacž. Wschitko nětk Napoleonej k nohomaj ležesche. Šruski kral a jeho šwójba wot jeho hnadny wotwisšowaschej.

So by ša šwój lud a kraj po móžnosći dobru měř doštał, běšche so kral Šjedrich Šysem III. dał wot ruskeho kžězora Šlexandra k cžesťej krocželi pohnučž. Škralowa dnyrbješche do Šilšita hieč a Napoleona wo dobru měř prošcž. Šso psched hordym žusnikom, kiž běšche šbože jejneho wóžneho kraja š nohomaj teptať, ponižowacž, to drje běšche najcžesťšche, šchtož móžachu šebi wot njeje žadacž. Alle Luisa čžysche tónle wopor pschinješcž; běšche to tola ša jejny lud. „A hdyž mohła Šruskej jeno hišcže jenu wješ šdžeržecž“, wona tehdy džesche, „tónle bolosćimny šhóđ tola podarmo njebudže.“

Tola wón běšche podarmo! Dostojna a wulka, se wschěj majestosću šwojeho waschnja a wukšosću šwojeje dusche 6. julija lěta 1807 móžnemu Napoleonej napšhecžo štupi, prajiwšchi, so je pschisčła jeho pohnuwacž, Šruskej lóžiči měř pschiswolicž. „Alle kať móžesčče jeno se mnu wójnu šapocžecž?“ so Napoleon hordy woprajcha. Š nadobnej hordosću Luisa wotmolwi: „Šire, šhwalbje Šjedricha Šulkeho běšche dowolene, so we šwojich mozach šjebacž, jeli-šo šmy so š žyla šjebali.“

Se wschěj cžopkosću šwojeje wutrobny ša šwój lud, ša šwój kraj rěčesche a Napoleonej bliško šladžesche, kať nadobny by tu we woczach žyleho šwěta štať, hdy by prawdosći a šmilnosći škutkowacž dať. A jako rěč na jejneho mandželskeho pschiuđže, kralowej šylšy do woczow štupichu. Napoleon běšche šahorjeny wot rjanosće kraloweje Luisy. Š wošebitej dwórliwosću š nej wobšhadžowasche. Alle Luisyna nadžija, dobru měř dohčž, bu žyle šjebana. Šeno škomplimenty a prošdne šłowa běchu kžězorowe wotmolwjenje. Še šwojej šnatej diplomatiskeje lešnosću so Napoleon šminy, někajke šwjasaže pschiswolenje dacž. A jako na šamšnym dnju po wječeri Napoleon róžu wotšchěžipnywschi ju kralowej pošćiczi, Luisa, šwojemu napohladej šwěrna, šchtož móžno, ša šwój wóžny kraj dohčž, rjekny: „Š najmjenscha š Magdeburgom!“ Še šymnej wutrobu Napoleon wotmolwi: „Dnyrbju Šaschej majestosći prajicž, so mi pschisťej, pošćicžecž, a Šaschej majestosći pschiwšacž abo wotpošacž.“ Š hordosću nětko kralowa róžu wotpošasa: „Žana róža bješ cžernjow“, džesche, „ale tele cžernje šu pschewótre ša mije.“

Duž běšche tež tónle cžesťki wopor kralowy Luisy podarmo byť.

9. julija bu tamny ša Šrusku tak šanibny Šilšitki měř wobšamšjeny. Džek pošdžišcho so kralowa k šwojim džecžom do Šmemela wrócžo poda. Wona běšche pošojzu šwojeho kraleštwu šhubila a pschi tym pošojzu šwojeje wutrobny woprowala.

(Pšichodnje ššončjenje.)

Wschelake š bliska a š daloka.

— Dižesaniške šhromadžimny Šužizny, na kotrychž čžyli so tež žyrkwinsny pschedštejicžerjo bohacže wobdželicž, šmēja so w Žitawje 20. šeptembra, w Šubiju 21. šeptembra, w Šudyschinje 22. šeptembra, w Šamjenžu 5. oktobra.

„Šombaj Šób“ njeje jenož pola šnjesow duchownych, ale tež we wschěch pschedawarňjach „Šerb. Šowin“ na wsach a w Šudyschinje dostacž. Ša šchtwórcž lěta placži wón 40 np., jenotliwe cžiščła so ša 4 np. pschedawaju.